

Lieta C-189/20**Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu****Iesniegšanas datums:**

2020. gada 5. maijs

Iesniedzējtiesa:*Oberster Gerichtshof* (Austrija)**Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:**

2020. gada 27. februāris

Revīzijas sūdzības iesniedzēja un atbildētāja:*Laudamotion GmbH***Atbildētāja revīzijas tiesvedībā un prasītāja:***Verein für Konsumenteninformation*

80b 107/19x

Oberster Gerichtshof [Augstākā tiesa] kā revīzijas tiesa [...] lietā, kurā prasītāja *Verein für Konsumenteninformation*, 1060 Vīne, [...] cēla prasību pret atbildētāju *Laudamotion GmbH*, 2320 Švehata [*Schwechat*], [...] par bezdarbību un sprieduma publicēšanu, pamatojoties uz atbildētājas revīzijas sūdzību par *Oberlandesgericht Wien* [Apelācijas tiesas Vīnē] kā apelācijas tiesas 2019. gada 28. maija spriedumu, [...] ar kuru *Landesgericht Korneuburg* [Kornoiburgas apgabaltiesa] 2019. gada 5. februāra spriedums [...] tika daļēji atstāts spēkā un daļēji grozīts, slēgtā tiesas sēdē pieņēma

l ē m u m u:

[oriģ. 2. lpp.]

uzdot Eiropas Savienības Tiesai šādus jautājumus prejudiciālā nolēmuma sniegšanai:

- 1) Vai Regulas (ES) Nr. 1215/2012 normas, it īpaši 25. pants, 17. panta 3. punkts un 19. pants, nepieciešamības gadījumā ņemot vērā arī 67. pantu, ir jāinterpretē tādējādi, ka tām pretrunā ir starptautisku vienošanos par tiesas izvēli

negodīguma pārbaude saskaņā ar Direktīvu 93/13/EEK vai attiecīgi saskaņā ar piemērojamām valsts transpozīcijas tiesību normām?

2) Vai Regulas (ES) Nr. 1215/2012 25. panta 1. punkta pirmā teikuma pēdējais pusteikums (“*ja vien šī vienošanās saskaņā ar minētās dalībvalsts tiesību aktiem nav spēkā neesoša attiecībā uz tās spēkā esamību pēc būtības*”) ir jāinterpretē tādējādi, ka līdz ar to ir iespējama satura pārbaude – kas pārsniedz arī saskaņoto tiesību jomu – atbilstoši tās dalībvalsts tiesībām, kurai ir kompetence saskaņā ar vienošanos par tiesas izvēli?

3) Ja atbilde uz pirmo un otro jautājumu ir noliedzīga:

Vai negodīguma pārbaudei saskaņā ar Direktīvu 93/13/EEK piemērojamās valsts transpozīcijas tiesību normas nosaka saskaņā ar tās dalībvalsts tiesībām, kurai ir kompetence saskaņā ar vienošanos par tiesas izvēli, vai tās dalībvalsts *lex causa*, kurā tiek celta prasība?

P a m a t o j u m s

I. Fakti

Pamatlieta ir par tiesvedība saistībā ar līguma noteikumiem. Prasītāja ir saskaņā ar Austrijas *Konsumentenschutzgesetz* [Patērētāju tiesību aizsardzības likumu] ar prasības celšanas tiesībām apveltīta apvienība patērētāju interešu īstenošanai. Atbildētāja gaisa pārvadātājs (t.s. [orig. 3. lpp.] “zemo cenu lidsabiedrība”) uztur lidojumu rezervācijas portālu www.laudamotion.com. Šajā ziņā tā komerciālajā aprīvē ar patērētājiem izmanto vispārējos pārvadājuma nosacījumus un vispārējos darījumu nosacījumus. Lidojumus pie atbildētājas var rezervēt tikai tiešsaistē. Atbildētāja nepiedāvā tīrus iekšzemes pārvadājumus Austrijas teritorijā.

Prejudiciālā nolēmuma tiesvedībā ir nozīme šādam līguma noteikumam minētajos atbildētājas vispārējos darījumu nosacījumus:

“2.4 Ciktāl konvencijā vai piemērojamajos likumos nav paredzēts citādi, Jūsu pārvadājuma līgums ar mums [...] un visi strīdi, kas izriet no šī līguma vai ir ar to saistīti, ietilpst Īrijas tiesu jurisdikcijā.”

II. Pušu prasījumi un argumentācija

Prasītāja norādīja, ka šķīrējklauzula nav spēkā. Formulējums “*ciktāl konvencijā vai piemērojamajos likumos nav paredzēts citādi*” esot neskaidrs *KSchG* 6. panta 3. punkta izpratnē, jo patērētājiem pašiem ir jānoskaidro, vai paredzētā tiesas jurisdikcija ir pieļaujama. Turklāt šāda vienošanās esot ļoti nelabvēlīga saskaņā ar *ABGB* 879. panta 3. punktu, it īpaši tādēļ, ka tādējādi patērētājam neesot pieejamas citas tiesas izvēles, uz kurām tam ir tiesības saskaņā ar Briseles Ia regulu, it īpaši Briseles Ia regulas 7. pantu, un turklāt *ABGB* 864.a panta izpratnē

pārsteidzoša, jo patērētājam, ņemot vērā atbildētājas juridisko adresi Austrijā, neesot jārēķinās ar ekskluzīvu Īrijas tiesu jurisdikciju.

Atbildētāja atsaucās uz to, ka līguma noteikumā ietvertā vienošanās par tiesas izvēli ir jāvērtē tikai [oriģ. 4. lpp.] saskaņā ar Briseles Ia regulu. Ar Briseles Ia regulas 17. panta 3. punktu pārvadājuma līgumi tiek izslēgti no saskaņā ar Briseles Ia regulas 19. panta spēkā esošajiem ierobežojumiem attiecībā uz patērētāju līgumiem. Tāpēc vienošanās par tiesas izvēli saskaņā ar Briseles Ia regulas 25. pantu esot pieļaujamas bez ierobežojumiem atbilstoši Briseles Ia regulas I nodaļas 4. iedaļai. Negodīguma pārbaude saskaņā ar valsts tiesību normām, pamatojoties uz Kopienas tiesību piemērošanas pārkumu, nedrīkstot notikt. Turklāt tiesiskais regulējums, pamatojoties uz paredzamo ārvalsts saikni, neesot nedz pārsteidzošs, nedz neskaidrs, jo ar pirmo teikumu tiek paskaidrots, ka ar tajā paredzēto tiesas izvēli tiek papildinātas tiesas izvēles, kas esot paredzētas Monreālas konvencijā (“konvencija”) vai citos piemērojamos likumos.

III. Līdzšinējā tiesvedība

Pirmās instances tiesa prasību saistībā ar šo līguma noteikumu noraidīja. Briseles Ia regulas 25. panta piemērošanas joma esot pārāka pār valsts tiesībām. Tiesību norma attiecībā uz vienošanos par tiesas izvēli pieņemamību, formu un iedarbību esot izsmēloša.

Apelācijas instances tiesa prasītājas apelācijas sūdzību atbalstīja, apmierinot prasību. Šajā ziņā tā pieņēma, ka vienošanās par tiesas izvēli patērētāju līgumos, kuriem ir piemērojama Direktīva 93/13/EK vai attiecīgi atbilstošās valsts transpozīcijas tiesību normas, arī Briseles Ia regulas 25. panta piemērošanas jomā ir pakļautas negodīguma pārbaudei saskaņā ar Līgumu noteikumu direktīvu un tāpēc konkrētā gadījumā var nebūt spēkā. Līgumu noteikumu direktīvas valsts transpozīcijas tiesību normas esot noteikums par jurisdikciju Briseles Ia regulas izpratnē, jo atbilstoši [oriģ. 5. lpp.] direktīvas pielikuma 1. punkta q) apakšpunktam noteikumī, kas izslēdz vai kavē patērētāja tiesības celt prasību valsts tiesās, var tikt uzskatīti par negodīgiem. Negodīguma pārbaudei atbilstoši Direktīvai 93/13/EK tieši šajā situācijā esot īpaša nozīme, jo atbilstoši Briseles Ia regulas 17. panta 3. punktam parasti patērētāju tiesību aizsardzības izpratnē paredzētie ierobežojumi pārvadājuma līguma gadījumā neesot piemērojami. Līguma noteikums katrā ziņā esot neskaidrs saskaņā *KSchG* 6. panta 3. punktu.

Oberster Gerichtshof ir jālemj par atbildētājas revīzijas sūdzību, kas iesniegta par apelācijas spriedumu un kuras mērķis ir prasības noraidīšana.

IV. Juridiskais pamatojums

Piemērojamās Savienības tiesības

Šim lūgumam sniegt prejudiciālu nolēmumu piemērojamās Savienības tiesības ir it īpaši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1215/2012 (2012. gada 12. decembris) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās (“Briseles Ia regula”) 25. pants, 17. panta 3. punkts, 19. un 67. pants, kā arī Padomes Direktīva 93/13/EEK (1993. gada 5. aprīlis) par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos (“Direktīva 93/13/EEK”).

Valsts tiesības

Konsumentenschutzgesetz (KSchG) 6. panta 3. punkts ir formulēts šādi:

“Ja vispārējos darījumu noteikumos vai standartlīgumu veidlapās ietverta līguma noteikuma formulējums ir neskaidrs vai nesaprotams, šis noteikums nav spēkā.”
[oriģ. 6. lpp.]

Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch [Civilkodeksa] (ABGB) 864.a pants ir formulēts šādi:

“Ja vispārējos darījumu noteikumos vai standartlīgumos kāda līgumslēdzēja puse iekļauj neparasta satura noteikumu, šie noteikumi ir jāuzskata par neesošiem, ja tie otrai līgumslēdzējai pusei ir nelabvēlīgi un ja šai otrai līgumslēdzējai pusei šie noteikumi ir negaidīti, tostarp ņemot vērā [attiecīgos] apstākļus, it īpaši akta vizuālo noformējumu, izņemot, ja pirmā līgumslēdzēja puse ir konkrēti vērsusi otrās līgumslēdzējas puses uzmanību uz šiem noteikumiem.”

Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch (ABGB) 879. panta 3. punktā ir noteikts:

“Līguma noteikums, kurš ir ietverts vispārējos darījumu noteikumos vai standartlīgumu veidlapās un kurā nav noteikts kāda no pušu pamatsaistībām, ir pilnībā spēkā neesošs, ja tas, ņemot vērā visus apstākļus, nopietni kaitē kādai līgumslēdzējai pusei.”

V. Prejudiciālie jautājumi

Tiesības iesniegt lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu

[..]

Prejudiciālo jautājumu pamatojums

1. Tiesību doktrīnā tiek diskutēts atšķirīgi par jautājumu, vai un ciktāl starptautiskas vienošanās par tiesas izvēli, kuras **[oriģ. 7. lpp.]** ietilpst Briseles Ia regulas tiesiskā regulējuma jomā, ir pakļautas vispārīgai negodīguma pārbaudei.

1.1. Atbilstoši vienam viedoklim Briseles Ia regulas 25. pants ir izsmeļošs tiesiskais regulējums attiecībā uz vienošanās par tiesas izvēli pieņemamību, formu un iedarbību; jebkāda satura pārbaude saskaņā ar valsts tiesībām, arī vispārējos

darījumu nosacījumos ietvertu šķīrējklazulu gadījumā, esot izslēgta. Parasti vājākās puses aizsardzība tiekot jau nodrošināta, ierobežojot vienošanos par tiesas izvēli ar patērētājiem, apdrošināšanas ņēmējiem un darba ņēmējiem pieļaujāmību.

Šī viedokļa pārstāvji [...] pieņem, ka Briseles Ia regulas gadījumā runa ir par slēgtu jurisdikcijas sistēmu. Briseles Ia regulas 25. panta interpretācija, saskaņā ar kuru ir atļauta satura pārbaude saskaņā ar konkrētās valsts tiesību normām, neesot savienojama ar Briseles Ia regulas saskaņošanas mērķi. Šajā ziņā tie it īpaši atsaucas uz Eiropas Savienības Tiesas judikatūru par Briseles Konvencijas par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu civillietās un komercietās [...] 17. pantu, atbilstoši kurai tiesiskās drošības interesēs tiesas, par kuru ir notikusi vienošanās, izvēle var tikt pārbaudīta tikai saskaņā ar apsvērumiem, kas ir saistīti ar šīs tiesību normas prasībām (skat. ECLI:EU:C:1999:142, C-159/97, 46. un nākamie punkti). **[oriģ. 8. lpp.]**

1.2. Tomēr rodas jautājums, vai, vienojoties par tiesas izvēli, nav piemērojami negodīguma ierobežojumi, kas izriet no Eiropas sekundārajām tiesībām, it īpaši Līgumu noteikumu direktīvas [...]. Ar Briseles Ia regulu gan tiek ierobežotas vienošanās par tiesas izvēli ar patērētājiem. Tomēr pārvadājuma līgumi atbilstoši Briseles Ia

regulas 17. panta 3. punktam ir izslēgti no I nodaļas 4. iedaļas piemērošanas jomas. Tāpēc, konkrēti, no patērētāju viedokļa turpinātu pastāvēt nepieciešamība tos aizsargāt, kura varētu tikt apmierināta, atsaucoties uz Līgumu noteikumu direktīvu [...].

Atbalstīta tiek negodīguma pārbaude saskaņā ar Līgumu noteikumu direktīvu, it īpaši ņemot vērā Briseles *I-bis* regulas 67. panta tiesību normu. Direktīvas transpozīcijas valsts tiesību normas esot jurisdikcijas tiesiskais regulējums, jo šķīrējklazulas spēkā neesamības sekas esot tādas, ka kļūst piemērojama likumā reglamentētā jurisdikcijas kārtība un lielākajā daļā gadījumā jurisdikcija esot citas tiesas kompetencē, kas nav tā, par kuru ir notikusi vienošanās [...]. Cita argumentācijas līnija balstās uz faktu, ka saskaņā ar Briseles *I-bis* regulas 25. panta 1. punkta pirmā teikuma otro pusteikumu vienošanās par tiesas izvēli spēkā neesamība pēc būtības ir jāpārbauda, piemērojot **[oriģ. 9. lpp.]** Līgumu noteikumu direktīvas minimālos standartus [...].

1.3. Tiek arī pārstāvēts viedoklis, ka, Eiropas likumdevējam Briseles *I-bis* regulas 25. panta 1. punkta pirmā teikuma otrajā pusteikumā atsaucoties uz “spēkā neesamību pēc būtības”, tiek arī dota iespēja pārbaudīt vispārējos darījumu nosacījumos ietvertās šķīrējklazulas pēc būtības [...].

2. Tāpēc *Oberster Gerichtshof* rodas jautājums, kāda ir saikne starp Briseles Ia regulas normām un Direktīvu 93/13/EEK vai attiecīgi piemērojamām valsts transpozīcijas normām un vai Briseles Ia regulas 25. pantā izmantotā spēkā neesamības pēc būtības jēdzienā ir jāiekļauj patērētāju tiesību aizsardzības normas – arī ja tās nebalstās uz Eiropas sekundārajām tiesībām – pārkāpums.

Visbeidzot nešķiet skaidrs, vai konkrēti piemērojamās Direktīvas 93/13/EEK valsts transpozīcijas normas būtu jānosaka saskaņā ar Briseles Ia regulas 25. panta 1. punkta pirmā teikuma otrajā pusteikumā ietverto kolīziju normu – tātad saskaņā ar *forum prorogatum* tiesībām.

Oberster Gerichtshof,

Vīne, 2020. gada 27. februārī

[..]

DARBBA VERSIJA